

nyec-Podolszkijban és Újvidéken. Az 1944-es német megszállásig máshol nem is került sor ilyesmire.

Bárdossy zsidópolitikája

Bel- és külpolitikai programját Bárdossy április 24-én ismertette az országgyűlésben, tíz nappal azután, hogy a jugoszláviai hadművelet befejeződött. Az egyik legfontosabb kérdésként a zsidókérdést nevezte meg, és abban a szellemben ígért gyors és messzesemenő megoldást, ahogyan azt négy hónappal korábban, költségvetési beszédében Teleki kilátásba helyezte. Bárdossy a következőképpen fogalmazott:

Szükség van a második zsidótörvény egyes alapvető rendelkezéseinek – így például a zsidó fogalmi meghatározásának – szabatosabbá tételére... a zsidó fogalmának egyszerű, világos s a különböző (felekezeti és faji) szempontokat össze nem vegyítő, határozott megállapítása... törvényes úton meg kell akadályozni a zsidóság elkeveredését a nem zsidókkal. Gondoskodni kell arról is, hogy a zsidóság a nemzet társadalmi, kulturális, politikai és szellemi életének mindazon helyeiről, ahonnan a nemzet lelki, erkölcsi, világnézeti és politikai irányítása, valamint a nagy tömegek lelkületének kialakítása és a jövő generáció nevelése folyik, teljes mértékben kirekesztessék.

Az ország gazdasági életének kulcspozícióit nem szabad zsidó-, félzsidó- vagy strómankézben hagyni. Viszont nem téveszthetjük szem elől azt a tényt, hogy az országban egymillió zsidó él, és ha minden életlehetőséget el akarnánk vonni tőlük, ez súlyos gazdasági és szociális zűrzavarokat idézhet elő.²

Bárdossy is, akárcsak Teleki, aláhúzta, hogy mindössze átmeneti intézkedésekről van szó, mert a zsidókérdés végső megoldásával meg kell várni a háború végét, amikor az ügyet általános európai keretben fogják elrendezni.

A zsidókérdés megoldására vonatkozó tervre olyan értelemben utalt Bárdossy, hogy fél szemmel már a tervezett harmadik zsidótörvényre pislantott. A törvény előkészítése ekkor már javában folyt. Közben újabb és újabb rendelkezések láttak napvilágot, amelyek a zsidóság egy-egy meghatározott körét érintették. Nem telt el még két hét sem azóta, hogy beült a miniszterelnöki székbe, amikor április 16-án kiadatta a 2870/1941. M. E. sz. minisztertanácsi rendeletet, amely szabályozta a zsidók munkaszolgálatát. A végrehajtási utasítást 27 300. eln. 8-1941. számmal 1941. augusztus 19-én adta ki a honvédelmi minisztérium, s gyökeresen megváltoztatta a zsidók katonai szolgálatának addigi jellegét és feltételeit (lásd a 10. fejezetet).

A Délvidékkel kapcsolatban a Bárdossy-kormány nem várta be a formális bekebelezést, noha a nemzetközi jog ezt írta elő, s már április 28-án rendeletet adott ki, hogy mindazok „a szerbek, bosnyákok, mon-